

Om forholdet mellem læring og undervisning i universitetspædagogikken

Anmeldelse af Bettina Dahl Søndergaard, Steno Institutet, Aarhus Universitet

Bog:
Universitetspædagogiske refleksioner – om forholdet mellem læring og undervisning
Irene Christiansen og Tine Fristrup (red.)
Danmarks Pædagogiske Universitets Forlag
2006
174 sider
ISBN: 87-7684-071-9

Bogen er en antologi over en række artikler skrevet af det hold adjunkter, der gennemførte det første obligatoriske adjunktpædagogikum på Danmarks Pædagogiske Universitet (DPU) i efteråret 2003 og foråret 2004. Bogen består af ni kapitler, som jeg mener, falder inden for tre forskellige emner. Et emne er adjunkters mulighed for at forbedre deres undervisning, et andet er om forholdet mellem universitetet og den ydre verden, og hvordan det indvirker på undervisningen, og endelig er der nogle kapitler, som omhandler mere konkrete forhold og erfaringer med undervisning og de studerendes læring. Emner som jeg finder alle er meget relevante at tage op i en bog om universitetspædagogik.

Med hensyn til adjunkters mulighed for at arbejde med deres undervisning er første kapitel et interview med professor Per Fibæk Laursen (PFL) om de didaktiske overvejelser og perspektiver på adjunktpædagogikum samt hans tanker om, at undervisningen bør fremmes som aktivitet på linie med forskning. DPU er her i en unik situation, da de fleste undervisere har meget undervisningserfaring allerede, og derfor er der mere plads til eksperimentering. PFL mener, at hvis man som underviser skal gøre noget andet end de indarbejdede vaner, er det vigtigt, at man meget eksplicit beslutter sig for at eksperimenter og gøre tingene anderledes, end man plejer.

Også Irene Christiansens kapitel falder inden for dette område. Hun skriver om muligheder og barrierer for adjunkters læring inden for det universitetspædo-

giske område, specielt i forhold til det at være vejleder. Kapitlet diskuterer også forhold som, at adjunkterne skal vurdere, hvor mange studerende de skal have samt muligheder og begrænsninger for adjunkternes egen læring som universitetsvejledere.

Disse to kapitler omhandler forhold på DPU, men jeg mener alligevel, at nyere adjunkter på andre universiteter lære af at læse disse overvejelser og erfaringer; for eksempel om hvilke rammer man kan lægge vejledningen i. Jeg selv fandt en hel del »fif« her, som jeg har tænkt mig at benytte!

I forbindelse med forholdet mellem universitetet og den ydre verden, skriver Monica Carlsson et kapitel om forholdet mellem en arbejdsverden og en akademisk verden, hvor hun blandt andet diskuterer dannelsesbegrebet og kompetencebegrebet, og hvordan disse relateres til henholdsvis kandidat- og masteruddannelserne.

I samme forbindelse skriver Vibe Aarkrog om masteruddannelserne og undersøger her de studerendes transfer af teoretisk viden. Kapitlet handler om, hvordan undervisningen kan sikre, at de studerende bliver i stand til at anvende teori i analyse af praksis, hvad indvirker på de studerendes transfer af viden, og hvordan det trænes.

Endelig skriver Sven-Erik Holgersen om forholdet mellem fag og forskning, og hvad der særligt kan bidrage til, at studerende kan indtage en forskerposition i et undervisningsforløb, og hvordan der kan ske et perspektivskifte fra at være praktikere (undervisere) til at blive forskere.

Disse tre kapitler er meget interessante og informative med hensyn til formålet med universiteter og universitetsuddannelser i forhold til det omgivende samfund, hvordan teoretisk viden udviklet på universitetet af forskere står i forhold til praksisviden osv. Disse overvejelser er grundigt gjort, og jeg finder dem meget relevante, selvom de er skrevet ud fra en speciel

kontekst, nemlig DPU. Problemerne og overvejelserne, de omhandler, er mere generelle.

Med hensyn til generelle diskussioner om undervisningsformer og læring beskriver Tine Fristrup forholdet mellem undervisning og læring som et socialt træf, der afstemmes i det konkrete møde mellem underviser og studerende. Man kan derfor være sikker på, at de studerende lærer noget af undervisningen, men ikke hvad de lærer. Hun diskuterer også, hvordan man kan skabe et læringsrum i undervisningen, hvor subjektiveringstilbud fastholder tilbuddets karakter og ikke bliver påbud.

I samme forbindelse skriver Dorthe Staunæs om skoling i refleksive blikke samt overvejelser over kompetencemål og teknoterapeutiske veje dertil. Her kommer hun blandt andet ind på refleksivitet som kompetencemål. Hun diskuterer, hvordan universitetet kan kvalificere og lede de studerendes tankeapparat og forholdemåder. Hun virker dog til at være glad for, at dette tilsyneladende ikke leder til, at de studerende føler sig regeret til konformitet.

Line Lerche Mørck skriver om faglige fællesskaber og fælles læreprocesser på universitetet, herunder tendensen til, at højere læreanstalter anklager tidligere studier for ikke at kvalificere de studerende godt nok. Hun argumenterer for, at de studerendes niveau i lige så høj grad afhænger af de handlesammenhænge og fællesskaber, de bliver en del af på universitetet.

Pernille Rattleff skriver om undervisning i operationalisering af dialogbegrebet. Kapitlet omhandler, hvordan man kan tilrettelægge undervisningen for i højere grad at understøtte de studerendes læring i for eksempel audiorieundervisning. Ud fra et eksempel med begrebsoperationalisering havde hun gode erfaringer med at *vis* vanskelighederne ved begrebsoperationalisering frem for at *fortælle* om det.

Disse fire kapitler diskutere ud fra nogle konkrete tilfælde af undervisning, hvad der i forskellige tilfælde har givet underviseren viden om den studerendes forhold til sin læring, hvordan de studerendes refleksivitet kan udvikles, udvikling af læringsmiljøer og fordelene ved nogle typer undervisningsmetoder.

Det er en god bog. Der er mange interessante diskussioner og overvejelser både af teoretisk og praktisk art,

og nyere adjunkter vil sikkert finde det meget spændende og lærerigt at læse om forfatternes overvejelser og erfaringer. Kapitlerne henviser til en masse litteratur, og hver især viser kapitlerne, hvordan de har anvendt denne litteratur i deres overvejelser. Hvis man ikke er bekendt med denne litteratur, er bogen en rigtig god indgang til disse overvejelser.

Det jeg finder, mangler i bogen, er en tilkendegivelse af, hvor man undervisningsmæssigt vil hen med undervisningen på DPU. I interviewet med PFL kommer det frem, at der er et generelt behov på DPU for at finde ud af, hvordan deres undervisningspraksis fungerer, og hvilke idealer de egentlig selv har. Det kan man mærke på bogen. Det virker mest som om, det er de enkelte forfattere, der afgør, hvad der er kvalitet. De enkelte forfattere gør det godt, det er ikke der jeg vil hen, men eftersom det er en bog skrevet ud fra et kursus i adjunkt-pædagogikum, ville jeg have forventet en mere tydelig tilkendegivelse af, hvad der fra DPU's side anses som god undervisning. Dette giver muligvis god mening på DPU, idet de fleste undervisere der på forhånd har god indsigt i det pædagogiske og didaktiske stof, men det vil ikke være en selvfølge på andre universiteter. Hvis man kommer fra et andet universitet uden denne bagage, vil man ikke i bogen finde et samlet helt syn på, hvilke undervisningsmæssige idealer man kan/skal tilstræbe. Dette gør ikke bogen dårlig, men man skal bare vide, hvad man får. En anden mangel, som nok ligger i forlængelse af ovennævnte, er, at det virker til, at DPU's formål med adjunkt-pædagogikum mest var at lære adjunkterne at eksperimentere med deres undervisning – men her sættes der tilsyneladende igen ikke nogle målestokke op for, hvornår noget så er blevet »bedre«. Og det ligger implicit en antagelse om, at »indarbejdede vaner« altid dårlige. Er en handling dårlig blot fordi den er blevet en vane? Jeg efterlyser lidt mere, et par kapitler om, hvordan man som underviser lærer at skelne gode vaner fra dårlige vaner. Hvordan kan man egentlig undersøge sin egen undervisning? Men trods denne mangel er bogen god, velskrevet og spændende, og hvis man ikke leder efter ovennævnte svar, men mere information, ideer og oplysninger er bogen rigtig god.